

Óli Jacobsen

Andrew Godtfred: FÓR AFTUR TIL SKIPS SUM PENSJONISTUR

Hetta er seinasti partur av frásøgnini hjá Andrew Godtfred. Hann fór at selja olju og seinni – sum pensjonistur, fór hann aftur til skips

6. partur

Aftaná kríggið vóru skipini Marshall og Norðfarið í reiðarinum hjá pápa. Fyritøkan helt áfram til fyrst í 50-unum. Hon hevði umframt frystari eisini eitt nútímans turkarí. Tann bygningin keypti Vágs Skipasmiðja. Frystarið varð yvirtikið av garðamonnum, men seinni keypti John Absalonsen tað. Hann keypti eisini vaskiskúrin, og síðan keypti hann frystarið.

Frystarið var ein tann fyrsta byrjanin til at skera og frysta fisk til útflutnings. Hetta var aftaná kríggið – umleið 1950. Talan var í fyrsta umfari ikki um beinleiðis flakaframleiðsla, men tað varð skorið av fiskinum og koyrt í 7-punds pakkar.

Ísur í avmarkaðari nøgd varð framleiddur í gamla frystarinum undan og undir krígunum. Her var ein iskúsari. Og sum fyrr greitt frá, tóku skipini eisini ís av Vágsvatni, tá ið tað frysti.

Keyptu Rádna

Fyrst í 50-unum var beiggi mín, Elith, við til at keypa trolaran Rádna. Elith var ein framburðssinnaður maður burturav. Hann var tann fyrsti, sum byrjaði við fiskaalng í Føroyum. Hann hevur verið ov nógv framman fyri sína tíð, tí hetta gekk ikki.

Rádni fór á heysin, og tá keypti P/F J. A. Godtfred hann. Tað gjørdi eisini enda á fyrirtøkuni. Tað gekk illa, fiskaprísurin var vánaligur, oljan var dýr, og hana brúkti hann nógv av.

Rádni, sum upprunaliga var bygdur sum eitt herskip, varð bygdur um til trolara, og tað kostaði nógv. Annars var henda umbygging roknað sum eitt rættiligt avrik, sum smiðjumeistarinn Palli Mortensen – vanliga nevndur Argja-Palli – stóð fyri.

Eg var skipari tann fyrsta túrin. Men eg segði upp, tá eg kom aftur, tí Rádni var ikki útgjørdur sum hinir trolararnir, ið tá vóru byrjaðir at fáa radarar og aðra tøkni.

Í stórheitstíðini hjá Vágsbygd fyrra partin av öldini var ein øgilig rúgva av skipum, sum hoyrdu heima har. Garðamenninir áttu nógv skip. Teir vóru størsta fyrirtøkan. Jaspur á Løðhamri var tann næsti, so pápi og vit (P/F J. A. Godtfred), síðani Tjørn og Marknøyri, og so teir við Kráir. Tá var eingin neyð í Vági. Nógv hevur verið at hoyrt um stóra skipaflotan á Tvøryri,

Mia og Andrew í diamanthbrúðleypinum.

men hetta var meira áðrenn mína tíð. Í míni tíð var Vágur nógv fremri.

Fór at selja olju

Ein dagin í 1952 varð eg ringdur upp av Conrad Joensen, seinni kendur sum stjóri á Shell, sum vildi tosa við meg. Christian Holm Jacobsen umboðaði Shell tá. Teir bjóðaðu mær at hava oljuna í Vági. Eg ivaði, men teir garanteraðu mær 3.000 kr. tað fyrsta árið. Seldi eg fyri minni, skuldi eg fáa tað góldið, sum restaði í. Fyrsta árið seldi eg knappliga fyri hesa upphædd, men so fór at ganga upp eftir. Eg keypti mær ein gamlan lastbil at koyra olju við. Tá ið hann var útslitin keypti eg mær ein annan brúktan, men góðan lastbil. Eg hevði ein leysan tanga uppi í lastini. Ein stórrur tangi varð bygdur á Oyrinum í Vági, og so blivu tveir smærri tangar settir upp – ein til bensin og ein til petroleum.

Bergur greiðir frá:

Andrew var sera trúfastur ímóti sínum kundum. Sjálvst í illveðri og kavaroki varð farið út at fylla á hjá kundumum og fáa slóknaðar oljufýringar í gongd aftur, og tá kom tað væl við, at hann var maskinlærdur. Ongar samsýning tók hann fyri tað. Tá vóru ongar gravmaskinur, men hann og ein góður grannin – Christian Nolsøe – gróvu seg við spaka heilt til Sumbiar og heim aftur – ein túrur, ið lættliga kundi vara upp í 12 timar. Eingin skuldi sita kaldur. Tað hendi seg meira enn so, tá ið bókhaldið skuldi fyrast, at onkur rokning fyri olju fór í rusksannina, tí Andrew visti, at tað stóð ikki ov væl til í húsinum.

Vinskapur við fólk í fleiri ættarlið

Við oljuumboðnum kom eg í samband við nógvir sjómenn, skiparar og skip, sum komu inn at taka olju. Tað vóru serliga nógvir norðmenn og skotar.

Eg hevði serliga gott samband við fleiri av teimum, og hetta vóru sambond, sum hildu. Eg kendi ein norðmann serliga væl. Hann kallaðist Peter Fyllum. Og so kendi eg serliga væl ein skota, sum æt Robert Bruce – kallaður Bob. Eg kendi hann frá ungum árum av. Hann kom við mammubeiggja sínum – gamla Bruce – til Føroyar eina tíð. Hann var 16 ár tá, og eg var um 13 – 14 ár. Vit blivu vinir fyri lívið.

Ein dagin vóru teir báðir – Bob og Fyllum – inni á gólvinum hjá mær í senn. Teir undraðust á, at eg kundi tosa bæði norsk og enskt í senn, og eisini kundi umseta teirra millum. Bob fekk sær eisini skip at føra.

Gott við góðum vinum

Tá tvíburðarnir hjá okkum – Bergur og Bogi – vórðu føddir, var av ringasta veðri. Teir vóru ov tíðliga føddir og máttu í skundi fyrast á sjúkrahúsið á Tvøroyri. Tá var einki vegasamband millum Vág og Tvøroyri. Vit máttu fara við Trygva – einum 50-tonsa. Jóan Petur hjá Mouritsi førði hann.

Tá lá Bob á Tvøroyarfjørði við einum línubáti og krokaði. Tá alt var komið í rættlag á sjúkrahúsinum, fór eg oman á keiuna. Har lá ein annar línubátur. So fór eg umborð og kallaði á Bob. Hann lætti akker beinanvegin og kom til kei. Tá hann

fiskaði undir Føroyum, var hann altíð inni á Vági, tá høvi var til tess. Hann var inni hvønn sunnudag og var altíð inni á gólvinum hjá okkum. Tað sama var við manningini hjá honum. Tá teir komu inn, var eg altíð á keiuni fyri honum og bjóðaði teimum øllum heim. Mia var altíð klár við øllum góðum til matna, og onkuntið var sangur og harmonikuspæl – sera hugnaligt.

Tá ið eg sigldi uppá Skotland, var eg eisini somuleiðis inni hjá teimum, ella sigldi í hvussu er inn móti Boddam við Peterhead norðanfyrir Aberdeen, har Bob búði oman móti sjónum fyri at heilsa vininum. Dóttur hansara, Netta, og maður hennara, Ian, vóru her á brúðleypsferð síðst í sekstíárunum.

Tá eg hevði oljuna, plagdi eg viðhvørt at vera avloysaraskipari á ísfiskaskipum og fara til Aberdeen at selja. Tá vitjaði eg eisini vinmannin.

Seinastu ferð, eg var og vitjaði Bob, var, tá Smyril sigldi til Aberdeen. Tá lá hann á einum ellisheimið. Við mær vóru eisini synirnir Andrew og Bogi. Seinastu ferð Bob og eg vóru saman, sungu Ian og eg fyri honum: "In the sweet by and by, we will meet at the beautiful shore". Hann doyði stutt eftir.

Tá Dupultkvartettin og Tribble Trio in í Ebenezer vóru við til Gospel Convention í Fraserburg í Skotlandi, var tað júst ígjøgnum mitt samband við hesa familjuna.

Elith, beiggi Andrew, var undangongumaður sum fiskaalari